

Sygn. akt I ACa 1377/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 czerwca 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Wiesława Kuberska (spr.)

Sędziowie: SA Anna Beniak

SO del. Ryszard Badio

Protokolant: sekr. sąd. Iga Kowalska

po rozpoznaniu w dniu 20 czerwca 2018 r. w Łodzi na rozprawie

sprawy z powództwa S. P. (1) i I. P.

przeciwko J. W.

o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli

na skutek apelacji powodów

od wyroku zaocznego Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 5 lipca 2017 r. sygn. akt II C 178/17

oddala apelację.

Sygn. akt I ACa 1377/17

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem zaocznym z dnia 5 lipca 2017 r. Sąd Okręgowy w Łodzi w sprawie z powództwa S. P. (1) i I. P. przeciwko J. W. o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli, oddalił powództwo.

(wyrok zaoczny – k.83)

Powyższe rozstrzygnięcie zapadło w oparciu o następujące ustalenia faktyczne, które Sąd ad quem podziela i uznaje za własne.

Powodowie, w dniu 25 listopada 2016 r., zawarli z pozwanym umowę sprzedaży udziałów w (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w R., mocą której każde z nich przeniosło na rzecz pozwanego po (...) udziałów (w sumie 8.448), o łącznej wartości 211.200 zł (w sumie 422.400 zł). Strony tej umowy ustaliły, że cena sprzedaży została pokryta poprzez przejęcie przez pozwanego długów S. P. (2), M. P. (1) oraz powodów. Nastąpiło to w wykonaniu odrębnej umowy z tej samej daty o przejęciu długów i zwolnienie tych osób z odpowiedzialności za zobowiązania (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w R.. W § 2 umowy o przejęcie długów wskazano wierzycieli, rodzaj oraz wysokość zobowiązań, spośród których tylko jeden dotyczył powódki S. P. (1) z tytułu poręczenia na rzecz (...) S.A. III Oddziału w Ł.. Pozostałe zobowiązania dotyczyły (...) Spółki z o.o. z siedzibą w R. lub S. P. (2) i M. P. (1).

Pismem z dnia 20 stycznia 2017 r. powodowie wezwali pozwanego do należytego wykonywania w.w. umów. Pismem z dnia 24 stycznia 2017 r. powodowie złożyli pozwanemu oświadczenie o odstąpieniu od umowy sprzedaży udziałów (...) Spółki z o.o. z siedzibą w R. oraz przejęcia długów.

Powodowie są wpisani do KRS jedynie jako wspólnicy (...) Spółki z o.o. z siedzibą w R.. Prezesem Zarządu Spółki jest S. P. (2), natomiast funkcję Prokurenta pełni M. P. (1). (...) Spółka z o.o. z siedzibą w R. posiada majątek w postaci gruntów i rozlewni wody mineralnej w P. o wartości ok. 15 mln zł. Długi spółki wynoszą obecnie łącznie ok. 6 mln zł. Wierzyciele Spółki nie zostali zaspokojeni.

Dokonując ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie sąd oparł się na powołanych dowodach z dokumentów oraz zeznaniach świadka M. P..

W świetle dokonanych ustaleń faktycznych Sąd a quo ocenił, że powództwo jako niezasadne podlegało oddaleniu. W ocenie tego Sądu nie ulegało wątpliwości, że strony zawarły dwie umowy o przejęciu długów oraz sprzedaży udziałów w spółce z o.o. (...) z siedzibą w R., przy czym było możliwe zapłacenie ceny przez pozwanego za nabyte udziały poprzez własne zobowiązanie gwarancyjne, jako przejemcy długu na podstawie umowy, o której mowa w art. 392 k.c.

Zdaniem Sądu pierwszej instancji zakres odpowiedzialności pozwanego wobec powodów wyznaczał art. 392 k.c., do którego strony odwołały się w obu umowach, a zgodnie z którym, jeżeli osoba trzecia zobowiązała się przez umowę z dłużnikiem zwolnić go od obowiązku świadczenia, jest ona odpowiedzialna względem dłużnika za to, że wierzyciel nie będzie od niego żądał spełnienia świadczenia. Art. 392 k.c. określa zatem zobowiązanie, jakie rodzi umowa zawarta między dwiema stronami, z których jedna jest dłużnikiem w innym stosunku obligacyjnym. Celem tej umowy jest zabezpieczenie interesu dłużnika w drodze kreowania nowego zobowiązania, o charakterze gwarancyjnym, ograniczającego ryzyko, jakie dłużnik ponosi wobec wierzyciela. Przedmiotem takiej umowy o zwolnienie z długu mogą być wszelkie zobowiązania cywilnoprawne, nie istnieją też ograniczenia co do możliwego kręgu dłużników, z którymi osoba trzecia (gwarant) mógłby zawrzeć umowę określoną w art. 392 k.c. Dłużnikiem takim może być także poręczyciel (art. 876 k.c.), może być również zbywca przedsiębiorstwa co do długów związanych z prowadzeniem zbywanego przedsiębiorstwa (art. 55⁴ k.c.). Przedmiotem umowy może być także zwolnienie z długów związanych z uczestnictwem w spółce osobowej lub z tytułu niespełnienia świadczeń należnych spółce z o.o., przy zbywaniu „członkostwa” w handlowej spółce osobowej (art. 10 § 3 k.s.h.) lub udziałów w spółce z o.o. (art. 186 k.s.h.) (wyrok SN z dnia 15 lutego 2007 r., II CSK 372/06, LEX nr 274141).

W piśmiennictwie wyrażane są dwa poglądy co do treści zobowiązania osoby trzeciej, określonego w art. 392 k.c. Według jednego z nich dłużnik może żądać od tej osoby zwolnienia go z obowiązku świadczenia wobec wierzyciela, a dopiero w razie niewykonania tego obowiązku – domagać się naprawienia szkody (por. W. Czachórski, *Zobowiązania*, 2002, s. 175 oraz P. Drapała (w:) *System prawa prywatnego*, t. 5, s. 1013). Według drugiego natomiast osoba trzecia zobowiązuje się tylko ponieść odpowiedzialność odszkodowawczą, jeżeli wierzyciel zażąda od dłużnika wykonania zobowiązania. Niezależnie od przyjęcia któregoś z tych poglądów pewne jest jednak, że umowa osoby trzeciej z dłużnikiem nie kreuje roszczenia wobec gwaranta, aby ten zwolnił dłużnika z obowiązku świadczenia na rzecz wierzyciela. Natomiast nakłada na osobę trzecią obowiązek zapobieżenia żądaniu świadczenia przez wierzyciela, skierowanemu do dłużnika, nie określając środków, jakie ten podmiot powinien podjąć (Z. Radwański (w:) *System prawa cywilnego*, t. III, cz. 1, s. 457). Dłużnikowi zatem przysługuje roszczenie o naprawienie szkody przez osobę trzecią i powstaje wtedy, gdy dłużnik – na żądanie wierzyciela – spełni świadczenie. Osoba trzecia ponosi w takiej sytuacji odpowiedzialność za wszelką szkodę, która powstanie w majątku dłużnika wskutek niezapobieżenia żądaniu świadczenia przez wierzyciela. Dla powstania odpowiedzialności osoby trzeciej nie jest konieczne spełnienie świadczenia przez dłużnika dopiero po wytoczeniu powództwa przez wierzyciela i wykorzystaniu przez dłużnika przysługujących mu środków obronnych. Wystarczającą przesłanką jest spełnienie świadczenia w następstwie żądania wierzyciela.

W niniejszej sprawie spełnienie świadczeń przez powodów nie miało miejsca. Jak wynikało z zeznań świadka M. P. (1), wierzyciele nie zostali zaspokojeni i wzywali dłużników do dokonania zapłaty, z tym, że dłużnikami tymi,

zobowiązanymi do zapłaty zobowiązań spółki (...) nie są powodowie. Nawet, gdyby wezwania takie były do nich kierowane w związku z długami Spółki to należy zauważyć, że z mocy art. 151 § 4 k.s.h., w świetle którego wspólnicy nie odpowiadają za zobowiązania spółki byłyby one nieskuteczne. Powodowie nie byli i nie są członkami zarządu spółki (...), a zatem nie ma także mowy o ich odpowiedzialności za zobowiązania spółki w sytuacjach określonych w art. 299 k.s.h. Nadto, jak wynikało z zeznań świadka M. P. (1) Spółka (...) posiada majątek o wartości dwukrotnie wyższej aniżeli wartość jej zobowiązań. W tej sytuacji nie można jeszcze zatem mówić o niewykonaniu przez pozwanego przyjętego na siebie zobowiązania i niewykonaniu łączących go z powodami umów, a tym samym o istnieniu okoliczności uprawniających powodów do odstąpienia od łączącej strony umowy, co skutkowało oddaleniem powództwa.

(uzasadnienie wyroku – k. 87 – 88)

Apelację od tego orzeczenia wywiodła strona powodowa, zaskarżając go w całości i podnosząc następujące zarzuty:

1. naruszenia przepisów postępowania mających wpływ na treść wydanego w sprawie orzeczenia w postaci:

- art. 316 k.p.c. w zw. z art. 328 § 2 k.p.c. poprzez nie rozważenie wszystkich okoliczności mających znaczenie dla sprawy, w szczególności brak jakichkolwiek ustaleń w zakresie wykonania przez pozwanego zobowiązania do przejęcia długów;

- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolną a nie swobodną ocenę materiału dowodowego, co doprowadziło do błędnych ustaleń faktycznych polegających na:

- przyjęciu, że w sprawie nie zaszyły przesłanki uzasadniające odstąpienie od umowy;
- przyjęciu, że zobowiązanie pozwanego polegało wyłącznie na zwolnieniu od obowiązku świadczenia za zobowiązania powodów oraz S. P. (2) i M. P. (1) za zobowiązania spółki;
- pominięciu zobowiązania pozwanego do przejęcia długów wskazanych w umowie o przejęciu długów z dnia 25 listopada 2016 r.;
- błędnym ustaleniu, że powodowie nie ponoszą odpowiedzialności za zobowiązania spółki;

2. naruszenia przepisów prawa materialnego w postaci:

- art. 65 § 1 k.c. poprzez jego niezastosowanie i pominięcie literalnego brzmienia umów przy ocenie zakresu zobowiązania pozwanego;

- art. 491 § 1 k.c. poprzez jego niezastosowanie, mimo nie wykonania przez pozwanego zobowiązania;

- art. 494 § 1 k.c. poprzez jego niezastosowanie, mimo nie wykonania przez pozwanego zobowiązania;

- art. 519 k.c. poprzez jego niezastosowanie, mimo że zobowiązanie pozwanego polegało także na przejęciu długów;

- art. 180 k.s.h. w zw. z art. 393 k.c. poprzez ich błędną wykładnię (ten zarzut nie został dokończony, zdanie urywa się bez logicznej kontynuacji).

W konkluzji skarżąca strona powodowa wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa w całości oraz zwrot kosztów procesu za obie instancje, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Łodzi, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania.

(apelacja – k. 96 – 101)

Sąd Apelacyjny ustalił dodatkowo, co następuje.

(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w R. nie była stroną umowy z dnia 25 listopada 2016 r. o przejęciu długów, M. P. (1) i S. P. (2) zawarli tę umowę tylko w imieniu własnym, działając jako osoby fizyczne (treść umowy – k. 13 – 15).

W § 2 umowy o przejęciu długu zostały opisane następujące zobowiązania:

1. 59.000 zł na rzecz biura rachunkowo – handlowego za prowadzenie księgowości spółki;
2. 46.000 zł na rzecz kancelarii z tytułu obsługi prawnej spółki;
3. 1.583.007,43 zł z tytułu poręczenia udzielonego przez M. P. i S. P. spółce za zobowiązanie kredytowe wobec G. noble Bank w W.;
4. 3.137.957,40 zł z tytułu poręczenia udzielonego przez M. P. i S. P. spółce za zobowiązanie kredytowe wobec Banku Spółdzielczego w A.;
5. 1.295.941,96 zł z tytułu poręczenia udzielonego przez M. P. i S. P. spółce za zobowiązanie kredytowe wobec (...) III Oddział w Ł.;
6. 372.250,70 zł z tytułu poręczenia udzielonego przez M. P. spółce za zobowiązanie kredytowe wobec Banku (...) I Oddział w O.;
7. 200.000 zł na rzecz ZUS;
8. 6.584 zł na rzecz US w Ł..

Ponadto w § 3 ust. 2 umowy wskazano, że przejmujący przejmuje także dług zbywców wynikający z ich odpowiedzialności za zobowiązania spółki (...) wynikające z art. 299 k.s.h. i art. 116 ordynacji podatkowej (treść umowy – k. 13 – 15).

W § 4 umowy o przejęciu długu strony oświadczyły, że nie później niż w terminie 7 dni od dnia zawarcia umowy, zawiadomią o zawarciu niniejszej umowy i przejęciu długów wierzycieli zobowiązań określonych w § 2 umowy, wyznaczając im 30 dniowy termin na wyrażenie zgody na przejęcie długów. Jeżeli którykolwiek z wierzycieli odmówi wyrażenia zgody na przejęcie długu, przejmujący ponosi względem zbywcy odpowiedzialność za to, że wierzyciel nie będzie od niego żądał spełnienia świadczenia. W takiej sytuacji umowa o przejęciu długu ulega konwersji na umowę z art. 392 k.c. (treść umowy – k. 13 – 15).

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja jest bezzasadna i podlega oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

Należy jednak podzielić zarzuty apelacji odnoszące się do kwestii braku ustaleń faktycznych i oceny prawnej tych faktów w aspekcie pełnej treści umowy z dnia 25 listopada 2016 r. o przejęciu długu. Uwzględniając te zarzuty Sąd ad quem poczynił dodatkowe ustalenia faktyczne. Niewątpliwie Sąd a quo nietrafnie pominął te aspekty, jednakże ostatecznie pozostaje to bez wpływu na treść zaskarżonego wyroku z następujących przyczyn.

Zgodnie z art. 519 § 1 k.c. osoba trzecia może wstąpić na miejsce dłużnika, który zostaje zwolniony z długu. Jak wynika z nazwy umowy zawartej w dniu 25 listopada 2016 r. pomiędzy powodami oraz ich rodzicami z jednej strony, nazwanymi zbywcami, a pozwanym, zwanym przejmującym, oraz treścią § 4 tego porozumienia, taki był jego podstawowy cel.

W świetle art. 519 § 2 k.c. przejęcie długu może nastąpić:

1) przez umowę między wierzycielem a osobą trzecią za zgodą dłużnika; oświadczenie dłużnika może być złożone którejkolwiek ze stron;

2) przez umowę między dłużnikiem a osobą trzecią za zgodą wierzyciela; oświadczenie wierzyciela może być złożone którejkolwiek ze stron; jest ono bezskuteczne, jeżeli wierzyciel nie wiedział, że osoba przejmująca dług jest niewypłacalna.

Nie może budzić wątpliwości, że przedmiotowa umowa została zawarta w sposób odpowiadający art. 519 § 2 pkt. 2 k.c., tj. pomiędzy dłużnikami a osobą trzecią. Ponieważ – co wynika wprost z treści porozumienia – spółka (...), nie była stroną tej umowy, nie mogło dojść do przejęcia długu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, będącą osobą prawną, podmiotem praw i obowiązków niezależnym od jej udziałowców oraz członków zarządu i prokurenta. Tym samym umowa nie mogła skutecznie odnosić się do zobowiązań samej spółki wymienionych w § 2 kontraktu pod pozycjami 1, 2, 7 i 8, oraz wywierać skutku wobec spółki określonego w § 3 ust. 2 porozumienia. A w konsekwencji zeznania świadka M. P. (1) (niezależnie od tego, że ogólnikowe i gołosłowne) o tym, że wierzyciele spółki nadal wzywają spółkę do zapłaty nie ma w ogóle znaczenia dla rozstrzygnięcia w sprawie. Pozwany w istocie nie zawarł żadnej umowy z (...) spółką z o.o. w zakresie przejęcia jej długów.

Można natomiast mówić o zawarciu umowy o przejęciu przez pozwanego długów: M. P. (1) opisanych w § 2 umowy pod pozycjami 3, 4, 5 i 6 oraz ewentualnych długów wskazanych w § 3 ust. 2 kontraktu; S. P. (2) opisanych w § 2 pod pozycjami 3, 4, 5 oraz ewentualnych długów wskazanych w § 3 ust. 2 kontraktu; S. P. (1) opisanych w § 2 pod pozycjami 5 oraz ewentualnych długów wskazanych w § 3 ust. 2 kontraktu; I. P. wynikających ewentualnie z zapisów § 3 ust.2 umowy. Jednakże zawarcie umowy o przejęciu długu między dłużnikiem a osobą trzecią wymaga zgody wierzyciela. Oświadczenie wierzyciela może być złożone którejkolwiek ze stron. W przedmiotowej umowie obowiązek zawiadomienia wierzycieli o przejęciu długu został nałożony na obie strony kontraktu, tak więc powodowie – jako zbywcy – dłużnicy powinni byli wykazać, że powiadomili wierzycieli o zawartej umowie i wszyscy wierzyciele taką zgodę wyrazili, a co najmniej o tym, że wszyscy wierzyciele wyrazili zgodę na przejęcie długu. Ciężar dowiedzenia tych okoliczności wynika z art. 6 k.c. W toku całego postępowania sądowego strona powodowa nie przedstawiła żadnego dowodu na te okoliczności, tak więc trzeba przyjąć, że do wyrażenia takiej zgody przez żadnego z wierzycieli nigdy nie doszło. Nie wypełnienie tego obowiązku przez pozwanego nie może sanować postępowania powodów i powoduje niekorzystne dla nich skutki materialnoprawne oraz procesowe. Ponieważ konsekwencją braku zgody wierzycieli na przejęcie długu jest bezskuteczność takiej umowy, tym samym zgodnie z wolą stron należy logicznie przyjąć, że doszło do konwersji umowy o przejęciu długu na umowę zawartą w trybie art. 392 k.c.

W umowie o przejęciu długu strony wskazały, że udzielią wierzycielom 30 dniowego terminu na wyrażenie zgody. Biorąc pod uwagę techniczną konieczność wysłania zawiadomień do kilku wierzycieli i datę zawarcia kontraktu, realnie w świetle zasad doświadczenia życiowego termin ten mógłby zacząć biec na początku grudnia 2016 r., a skończyć się na początku stycznia 2017 r. Powodowie 20 stycznia 2017 r. wezwali pozwanego do niezwłocznego wykonywania umowy przejęcia długu, nie wskazując w swoim piśmie żadnej okoliczności dotyczącej skuteczności przejęcia długu z uwagi na uzyskanie zgody wierzycieli. Do akt sprawy – wbrew twierdzeniom pozwu – nie został załączony dowód doręczenia tego wezwania, a jedynie dowód jego wysłania i niezrozumiała notatka osoby trzeciej o „próbie doręczenia pisma z dnia 20 stycznia 2017 r.”.

Reasumując, strony nie zawarły skutecznie umowy o przejęciu długu, a tym samym brak jej realizacji nie mógł być powodem odstąpienia od umowy sprzedaży udziałów. Strona powodowa nie przedstawiła również dowodu doręczenia pozwanemu oświadczenia o wyznaczeniu dodatkowego terminu (art. 491 § 1 k.c.) i oświadczenia o odstąpieniu od umowy sprzedaży udziałów, wbrew treści art. 61 § 1 k.c. Na karcie 20 akt znajduje się jedynie dowód nadania tego ostatniego pisma. Tym samym nietrafne są ostatecznie zarzuty apelacji naruszenia art. 316 k.p.c. w zw. z art. 328 § 2 k.p.c., art. 233 § 1 k.p.c., art. 65 § 1 k.c., art. 519 k.c. oraz art. 491 § 1 k.c. i art. 494 § 1 k.c. w aspekcie odnoszącym się do umowy przejęcia długu jako podstawy odstąpienia od umowy sprzedaży udziałów.

Te ostatnie przepisy nie zostały naruszone również w aspekcie nie wykonania przez pozwanego umowy z art. 392 k.c., gdyby przyjąć z korzyścią dla powodów, że powodowie – co nie znajduje potwierdzenia w literalnym brzmieniu ich oświadczenia o odstąpieniu od umowy sprzedaży udziałów – odstąpili od tej umowy na skutek braku realizacji umowy opartej na art. 392 k.c. Jednakże wydaje się, że taką interpretację pisma powodów z dnia 24 stycznia 2017 r. można wywieść na płaszczyźnie art. 65 k.c. z zapisu § 4 ust. 2 umowy z dnia 25 listopada 2016 r.

W pierwszej kolejności trzeba wskazać, że konwersja mogła dotyczyć tylko tego, co wobec braku zgody wierzycieli na przejęcie długu było przedmiotem umowy o przejęciu długu. A zatem doszło do konwersji w zakresie umowy o przejęciu przez pozwanego długów: M. P. (1) opisanych w § 2 umowy pod pozycjami 3, 4, 5 i 6 oraz ewentualnych długów wskazanych w § 3 ust. 2 kontraktu; S. P. (2) opisanych w § 2 pod pozycjami 3, 4, 5 oraz ewentualnych długów wskazanych w § 3 ust. 2 kontraktu; S. P. (1) opisanych w § 2 pod pozycjami 5 oraz ewentualnych długów wskazanych w § 3 ust. 2 kontraktu; I. P. wynikających ewentualnie z zapisów § 3 ust. 2 umowy. Jednakże jak się zgodnie przyjmuje w orzecznictwie i w literaturze, art. 392 k.c. nie ma zastosowania do zobowiązań o charakterze publicznoprawnym (np. podatkowych), a jedynie cywilnoprawnych (P. Drapała (w:) System Prawa Prywatnego, t. 5, Prawo zobowiązań – część ogólna, red. E. Łętowska, Warszawa 2013, s. 1009). W konsekwencji przedmiotem tej umowy nie mogły być zobowiązania zbywców objęte art. 116 ordynacji podatkowej oraz zobowiązania na podstawie art. 299 k.s.h. wynikające z zaległych należności na rzecz ZUS.

Dalej, nie może budzić wątpliwości, że zawarcie umowy o zwolnienie dłużnika nie wywołuje żadnego skutku prawnego w relacji między osobą trzecią a wierzycielem, który ani nie nabywa żadnych uprawnień wobec osoby trzeciej, ani nie traci uprawnień wobec swego dłużnika. W tym stanie rzeczy można uważać, że trójosobowy układ nie tworzy stosunku trójstronnego, w którym każda z osób pozostaje w określonej relacji prawnej wobec każdej z dwu pozostałych. Sytuacja prawna dłużnika kształtuje się natomiast w sposób szczególny: w stosunku do wierzyciela pozostaje on zobowiązany do świadczenia, ale zarazem zyskuje więcej niż szansę, że osoba trzecia uwolni go od tego obowiązku, jak również pewność, że będzie mógł od niej dochodzić odpowiedzialności odszkodowawczej w razie, gdy wierzyciel wyegzekwuje od niego rzeczywiste spełnienie świadczenia albo pociągnie go do odpowiedzialności odszkodowawczej za niewykonanie tego świadczenia. Powszechnie również się przyjmuje, że treścią umowy jest zobowiązanie osoby trzeciej (kontrahenta tej umowy), obwarowane jego odpowiedzialnością, do zwolnienia dłużnika z obowiązku świadczenia; zobowiązanie to ma więc charakter gwarancyjny (przyjęcie odpowiedzialności za skutek, co skłania niektórych autorów do określania osoby trzeciej nazwą „gwarant” – tak P. Drapała (w:) E. Łętowska, P. Drapała, M. Bednarek, Umowy odnoszące się do osób trzecich, Warszawa 2006, s. 75).

W takiej sytuacji jurystycznej, muszą być bez znaczenia ogólnikowe zeznania świadka M. P. (1) o tym, że „wierzyciele nas cały czas wzywają”, gdyż po pierwsze nie wiadomo jacy konkretnie wierzyciele (np. wykluczeni z uwagi na charakter publicznoprawny zobowiązania), a po drugie mają do tego prawo zarówno w odniesieniu do samej spółki (której umowa nie dotyczy), jak i do zbywców długów w rozumieniu umowy z dnia 25 listopada 2016 r.

Z racji tego, że ustawa nie reguluje sposobów działania osoby trzeciej, należy wyprowadzić wniosek, że osoba ta – w braku odmiennego zastrzeżenia w umowie, a takowego przedmiotowa umowa nie zawiera – może stosować wszelkie legalne sposoby, za pomocą których da się osiągnąć to, że wierzyciel nie będzie żądał od swego dłużnika spełnienia świadczenia.

Jednakże sama odpowiedzialność osoby trzeciej wobec dłużnika w ocenie tutejszego Sądu, zgodnej z poglądem Sądu Okręgowego, ma charakter odpowiedzialności odszkodowawczej w rozumieniu art. 471 k.c. Umowa osoby trzeciej z dłużnikiem nie kreuje roszczenia wobec gwaranta, aby ten zwolnił dłużnika z obowiązku świadczenia na rzecz wierzyciela, natomiast nakłada na osobę trzecią obowiązek zapobieżenia żądaniu świadczenia przez wierzyciela, skierowanemu do dłużnika, nie określając środków, jakie ten podmiot powinien podjąć (Z. Radwański (w:) System prawa cywilnego, t. III, cz. 1, s. 457). Szkodą jest dopiero to, co dłużnik stracił i czego nie uzyskał w następstwie tego, że nie został zwolniony ze swego zobowiązania wobec wierzyciela. Konsekwencją odszkodowawczego charakteru odpowiedzialności jest to, że żądanie wysunięte przez dłużnika wobec osoby trzeciej w sytuacji, gdy dłużnik sam nie spełnił winnego świadczenia na rzecz swego wierzyciela, będzie uznane za przedwczesne (postanowienie SN z dnia

18 lutego 1993 r., I CRN 8/93, LEX nr 519373; wyrok SN z dnia 15 lutego 2007 r., II CSK 372/06, OSP 2008, z. 6, poz. 69 z glosą P. Machnikowskiego, oraz z glosą P. Drapały, OSP 2009, z. 3, poz. 35).

Dla powstania odpowiedzialności osoby trzeciej nie jest konieczne spełnienie świadczenia przez dłużnika dopiero po wytoczeniu powództwa przez wierzyciela i wykorzystaniu przez dłużnika przysługujących mu środków obronnych. Wystarczającą przesłanką jest spełnienie świadczenia w następstwie żądania wierzyciela. In casu powodowie nie wykazali, aby w jakiegokolwiek części spełnili świadczenie gwarantowane przez pozwanego, co jednak nie ma żadnego znaczenia wobec treści przedmiotowego powództwa.

Reasumując, wobec treści art. 392 k.c. nie kreującego wobec gwaranta – pozwanego, jakiegokolwiek roszczenia, nie mogło dojść do niewykonania przez niego zobowiązania i tym samym nie tworzyło to podstaw do odstąpienia od umowy sprzedaży udziałów w warunkach art. 491 § 1 k.c., z konsekwencjami z art. 494 § 1 k.c. Przepis art. 392 k.c. ma charakter dyspozytywny, ale strony nie ukształtowały swoich relacji odmiennie niż przewiduje to ustawa. Ponadto strona powodowa nie przedstawiła dowodu doręczenia pozwanemu oświadczenia o wyznaczeniu dodatkowego terminu zgodnie z dyspozycją art. 491 § 1 k.c.

Z tych względów orzeczono jak wyżej.